

Är den nya grundtexten baserad på Vaticanus eller på en motvilja mot kyrkans text?

Bland textforskare är det ett känt faktum att den reviderade grekiska grundtexten från 1970-talet är baserad på den gamla majuskelhandskriften Vaticanus. Men vad få känner till är att det finns undantag där urvalet av handskrifter är baserad på den ovetenskapliga metodologin att välja den text som avviker från den kyrkliga texten.

Huvudregeln bland redaktörerna bakom den nya grundtexten från 1970-talet var att de använde den gamla grekiska majuskelhandskriften Vaticanus (B), som man hittade i Vatikanens bibliotek i slutet av 1400-talet, som utgångspunkt. Denna handskrift var inte något nytt textfynd. Den var känd redan på slutet av 1400-talet, men användes inte av reformatörerna på 1500-talet. Tidigare trodde textforskare att det var den bysantinska texttypen som hade bevarat den ursprungliga texten. Men på slutet av 1800-talet ändrade textforskare sin uppfattning om den bysantinska texten och övergav den och valde istället att framförallt utgå ifrån kodex Vaticanus när de fann stöd från minst en gammal grekisk handskrift, framförallt kodex Sinaiticus. Även de förenade bibelsällskapens redaktörer Aland, Metzger, Black, Martini och Wikgren fortsatte under 1970-talet att utgå ifrån kodex Vaticanus när denna handskrift avvek från den bysantinska texten, om de fann stöd i någon annan gammal grekisk handskrift.

Men Metzgers uttalande sid. 87 är mycket avslöjande och kan kanske kasta ljus över de tillfällen när de valde att inte följa kodex Vaticanus:

”När ett manuskript av en kyrkofader skiljer sig på ett bibelställe, så är det vanligtvis säkrast att godkänna det som avviker från den senare kyrkliga texten (den bysantinska eller Vulgata)”. (1. Metzger)

Det är en mycket märklig och ovetenskaplig modell som inte följer sunda principer för vetenskaplig metodologi. En förklaring till denna arbetsmodell är att samtliga fem redaktörer hade en motvilja mot framförallt den bysantinska texten. Detta var en arbetsmodell de hade när det gällde citat av kyrkofäder men verkar även vara en modell de har tillämpat i sitt urval av handskrifter vid de undantagsfall när de inte följde kodex Vaticanus. Här följer några exempel på detta.

Markus 9:42

Det första exemplet där de valt att inte följa Vaticanus finns i Mark. 9:42. Det är orden ”på mig” som är utelämnade i några få grekiska handskrifter. Dessa ord saknas i Sinaiticus (Alef), C*, D och Delta, i några minuskelhandskrifter och i följande gamla latinska handskrifter: (a), b, ff2, i, k.

Men orden finns med i följande majuskelhandskrifter: A, B, C-2, E, F, G, H, K, L, M, N, S, U, V, W, X, Y, Gamma, Theta, Pi, Sigma, Phi, Psi, Omega, i majoriteten av minuskelhandskrifter, i följande gamla latinska handskrifter: aur, c, f, g1, g2, l, q, r2, i syriska, koptiska, gotiska, armeniska, etiopiska handskrifter. Dessutom i Textus Receptus och latinska Vulgata. (3. Moorman)

Orden ”på mig” har ett starkt stöd bland de gamla grekiska handskrifterna inklusive majuskelhandskrifterna A, B, C-2 och W från 300- och 400-talet. Här borde man ha accepterat dessa ord som ursprungliga med ett så stort stöd från både gamla och yngre handskrifter samt av Vulgata och Bysantinsk text/Textus Receptus. Men Metzger skriver i sina kommentarer till detta bibelställe, att det finns en möjlighet att orden har inkluderats från parallellstället i Matteus 18:6. Av detta skäl var de tveksamma till dessa ord och satte dem inom parentes. Sannolikheten är stor att de även här har följt sin arbetsmetod att där det finns skillnader så är det säkrast att välja den text som avviker från den ”senare kyrkliga texten” dvs. den bysantinska texten eller Vulgata.

Lukas 12:39

Vi tar ett exempel till där man inte följer Vaticanus. Det är i Luk. 12:39 där orden ”hade han vakat och”, saknas i papyrus 75 från 300-talet och Sinaiticus (Alef*), (D), i de gamla latinska handskrifterna (d), e och i samt i två syriska och två koptiska handskrifter. Men orden finns med i Alef-1, (A), B, E, F, G, H, K, L, M, P (Q), S, U, V, W, X, Gamma, Delta, Theta, Lamba, Pi, Psi (070), i en majoritet av minuskelhandskrifter, i de gamla latinska handskrifterna: (aur), b, c, (f), ff2, (l), (q), r1, i Vulgata, i syriska, koptiska, armeniska och etiopiska handskrifter. (3. Moorman)

Orden finns med i flera gamla majuskelhandskrifter inklusive Vaticanus och hade säkert kunnat bli accepterat på grund av det starka stödet bland handskrifterna och den större geografiska spridningen av handskrifter som ger stöd för orden. Men Metzger skriver i sina kommentarer att det inte finns några bra skäl till varför orden skulle ha tagits bort men däremot finns det skäl till att lägga till orden för att harmonisera med Matt. 24:43. Detta beslut bygger på ett antagande men inte på en samlad bedömning av handskriftsmaterialet. Om de har valt att utgå ifrån den gamla handskriften kodex Vaticanus så borde det naturliga valet vara att acceptera dess ord som äkta. De hade dessutom stöd av andra gamla grekiska och latinska handskrifter med en stor geografisk spridning.

Men om det är så att den andra arbetsmodellen *"att det är säkrast att avvika från den senare kyrkliga texten"* kommer före, så förstår vi varför de väljer att utelämna dessa ord. Men då är det inte på grund av en samlad bedömning av handskriftsbevis utan istället deras motvilja mot den *"senare kyrkliga texten"* som egentligen är det huvudsakliga skälet. Två orsaker som Metzger inte nämner är att det kan ha varit ett rent slarv fel i en tidig alexandrinsk handskrift som man sedan skrev av ifrån eller att en tidig kyrkofader t.ex. Origenes eller någon annan var tveksam till dessa ord. Det finns massor av exempel i Sinaiticus på rena slarv fel. Textforskaren J W Burgon tillbringade flera år med att undersöka varje tillgänglig handskrift av Nya Testamentet. Han beskriver Sinaiticus så här sid. 77: *"På många ställen är 10, 20, 30, 40 ord borttappade av rent slarv. Bokstäver, ord eller t.o.m. hela meningar är ofta skrivna tvärs över varandra, eller påbörjade och omedelbart avbrutna; medan den stora blundern är, att en sats är utelämnad därför att den råkar sluta med samma ord som den föregående satsen, vilket förekommer inte mindre än 115 gånger i Nya Testamentet."* (4. Fuller)

Johannes 7:8

Det tredje exemplet är från Joh. 7:8. Det är ordet 'ännu' som saknas i majuskelhandskrifterna Alef, D, K, M och Pi, i en minuskelhandskrift, i de gamla latinska handskrifterna: a, aur, b, c, d, a, (ff2), 1-c, i några syriska, armeniska och etiopiska handskrifter och i latinska Vulgata. Men ordet "ännu" finns med i papyrus 66 (ca 200-talet) papyrus 75 (300-talet), i följande majuskelhandskrifter B, E, F, G, H, K, L, S, T, U, V, W, X, Gamma, Delta, Theta, Lambda, Psi, 0105, 0180, 0250, i en majoritet av minuskelhandskrifter, i de gamla latinska handskrifterna: f, g1, q, i några Vulgata handskrifter och i några syriska, koptiska och gotiska handskrifter samt dessutom i följande grekiska handskrifter: N, Y, Omega, 047, 055, 070, 0141 och 0211. (3. Moorman)

Här finns ett starkt stöd från handskrifterna både från tidiga papyrushandskrifter och Vaticanus

samt flera gamla majuskelhandskrifter. Metzger kommenterar utelämnandet av ordet mycket kort: Texten 'ännu' blev inkluderad i ett tidigt skede för att mildra inkonsekvensen mellan vers 8 och 10. (stöds av bland annat papyrerna 66 och 75). Detta är ett antagande från Metzgers och de övriga textforskarna, som inte är baserat på det samlade handskriftsmaterialet. Lägg märke till att den så kallade kyrkliga texten (bysantinsk) har stöd för ordet 'ännu' men den andra kyrkliga texten, det vill säga Vulgata, har utelämnat den. Här finns två alternativ som båda har stöd från gamla handskrifter och deras favorit bland handskrifterna, Vaticanus har med ordet 'ännu'. Ett naturligt val hade därför varit att acceptera ordet som äkta. Men problemet är att ordet också stöds av den *"den senare kyrkliga texten"*, det vill säga den bysantinska, som de vill avvika ifrån. I valet mellan dessa två väljer man i första hand att avvika från den bysantinska texten även om det innebär att de också väljer att avvika från sin favorit bland handskrifterna, Vaticanus. Vid detta tillfälle verkar det viktigaste ha varit för dessa redaktörer att hellre avvika från den bysantinska textformen än att följa kodex Vaticanus. Är detta ett vetenskapligt och trovärdigt sätt att arbeta med Bibelns grundtext?

Markus 16:9-20

Vi har gett några exempel på undantag från huvudregeln att följa kodex Vaticanus när det finns stöd från någon annan gammal grekisk handskrift. I ljuset av detta så förstår vi också hur de kan komma till slutsatsen att slutet av Markus 16:9-20 inte är äkta, även om de här har hållit sig till sin huvudregel att om Vaticanus stöds av minst en gammal grekisk handskrift (Sinaiticus) så följer man den. Vi repeterar helt kort deras argument mot dessa tolv verser. De hävdar att Origenes är tyst om dessa verser, men Origenes tystnad är inte något bevis. Ett argument som dessa textforskare för fram är att de sista verserna har en annan stil än resten av evangeliet. De menar att två typiska uttryck som Markus använder saknas i dessa verser. Men textforskaren Dean Burgon har undersökt saken och fann att *"genast"* även saknas i kapitel 12 och 13 av Markus, och *"igen/åter"* saknas i kapitel 1, 6, 9 och 13. (5. Burgon)

Ett annat argument som förs fram är att Eusebius och Hieronymus saknade dessa verser i de flesta av de handskrifter som de hade tillgång till. Men det argumentet håller inte heller, eftersom de även bekräftar att de hade handskrifter som innehöll dessa tolv verser. Metzger redogör även för de handskriftsstöd som finns för att utelämna dessa verser, men ger inte någon fullständig förteckning på det massiva stöd som finns för att verserna är äkta. Han erkänner att kyrkofadern Ireneus citerar versen, cirka 180 e. Kr. Ireneus citerar hela versen Mark. 16:19. Detta borde vara ett starkt skäl att erkänna de tolv verserna som äkta, då detta citat är nästan 200 år äldre än Vaticanus och Sinaiticus. De tolv

verserna finns i de gamla majuskelhandskrifterna A, C och D samt i alla andra grekiska majuskel- och minuskelhandskrifter och i alla gamla latinska handskrifter utom k, som har en kortare avslutning. Trots alla handskriftsbevis, den geografiska spridningen och citat från tidiga kyrkofäder så väljer Metzger och de övriga redaktörerna att inte erkänna dessa tolv verser som äkta. Detta är ett mycket märkligt ställningstagande. Men om man inser att de hade en stor motvilja mot den *"senare kyrkliga texten"*, det vill säga den bysantinska texten, så blir det lättare att förstå varför de valde att inte erkänna dessa tolv verser som äkta. Texten i de tolv verserna är kyrklig eftersom den har erkänts som äkta både i latinska Vulgata, i tidiga alexandriska och bysantinska handskrifter. Men hur kan de betrakta citatet av Ireneus från cirka 180 e. Kr. som ett resultat av en senare kyrklig text? Alla de argument de har fört fram som skäl varför dessa tolv verser inte är äkta, kan avfärdas eftersom de inte är hållbara. Trots en så stor mängd handskriftsmaterial av tidigt stadium, den geografiska spridningen och citat från tidiga kyrkofäder så väljer de att inte erkänna dessa tolv verser som äkta. Vi anser att det är naivt av oss kristna att lita på dessa skeptikers bedömning som inte vilar på det samlade handskriftsmaterialet utan snarare på deras helt irrationella starka motvilja mot den *"senare kyrkliga texten"* det vill säga den bysantinska texten.

Det går inte att frigöra sig från intrycket att den huvudsakliga arbetsmodellen för dessa fem redaktörer var att fortsätta på Westcott och Hort's mål att avsätta den bysantinska texten/Textus Receptus och ödelägga dess inflytande. En slutsats som även Toralf Gilbrant kom fram till efter sin textforskning, sid. 3. (2. Gilbrant) Det verkar ha varit viktigare för de fem redaktörerna att ödelägga den bysantinska textens inflytande än att försvara Westcott och Hort's nya grekiska grundtext. Westcott och Hort's grekiska text blev ju reviderad och förändrad på cirka 500 ställen i Nya Testamentet.

En majoritet av dessa textforskare trodde att texten i Nya Testamentet hade en mer primitiv form från början behäftad med fel och motsägelser, som kyrkan sedan rättade till och försökte att harmonisera.

Här följer några citat som bekräftar att de trodde på en mer primitiv text som senare blev korrigerad. Matthew Black, som var ansvarig för Peake's Commentary skriver på sidan 633 så här: *"Det är väl känt att det primitiva kristna evangeliet ursprungligen spreds från mun till mun, och att denna muntliga tradition gav variationer i rapportering av ord och handlingar. Det är lika sant att när kristna skrev ner detta, fortsatte dessa variationer, ofrivilligt och avsiktligt i händerna på skriftlärda och redaktörer"*. I en bok, där Black skrev om Tishendorf skriver han så här: *"den bysantinska texttypen var en senare sammanflätad kyrklig text."* (13. Black)

Kurt Aland talar i sina böcker (6 och 7. Aland) om alla de fel som den tidiga kyrkan gjorde. Han anser till exempel att sju bibelböcker i Nya Testamentet har tagits med av misstag. Vidare ansåg Aland att de fyra evangelierna inte skrevs av Matteus, Markus, Lukas och Johannes utan av några andra personer under en senare period. Han påstår dessutom att en anonym person skrev under *"Andens inspiration"* såsom om han var Johannes, Jesu lärjunge. Detta är en allvarlig anklagelse mot den Helige Ande, som är Sanningens Ande! Dessutom ansåg han att Paulus inte skrev breven till Timoteus, trots att det står i själva bibeltexten att det är Paulus. Detta bevisar att han förnekade Skriftens verbalinspiration och att Herren har bevarat sitt ord. Aland påstår därmed att Guds Ord innehåller direkta lögn. (6, 12. Aland)

Vidare trodde Aland att det från början fanns ett Evangelium, som senare delades i flera. I ett senare stadium utvecklades de fyra evangelierna och församlingen korrumpade de fyra evangelierna genom att lägga till överskrifter. Aland menade att författarna till Matteus, Markus, Lukas och Johannes Evangelium var anonyma personer som levde under en senare period. Det innebär att Aland ansåg att Nya Testamentets text har gått igenom olika utvecklingsstadier där flera felaktiga beslut har tagits av den tidiga kristna kyrkan. Han tillsammans med Metzger och de övriga ansåg att den bysantinska texten var en *"senare kyrklig text."* Detta förklarar hans negativa inställning till de **bysantinska handskrifterna**. Han kommenterar dem så här: *"De saknar alla betydelse när det gäller textkritik, åtminstone för att fastställa den ursprungliga."* (8. Aland)

Till sist tar vi också med några citat från Bruce M. Metzger. När han ger en bakgrund till Nya Testamentet så säger han så här på sidan 86: *"under de år då evangeliet cirkulerade muntligen."* Vidare säger Metzger i samma bok: *"Vad varje evangelist har bevarat, är därför inte en fotografisk reproduktion av ord och gärningar av Jesus, utan ett tolkningsporträtt som avgränsas i enlighet med de särskilda behov som fanns i den tidiga kyrkan."* (9. Metzger).

Introduktionen till Nya Testamentet skriver Bruce Metzger och Herbert May följande: *"Jesus själv lämnade ingen litterär kvarlåtenskap. Informationen om hans ord och verk kommer från hans närmaste efterföljare (Apostlarna) och deras lärjungar. Till en början spreds denna information muntligt."* (10. Metzger och May)

Genom Metzgers utgåva *Reader's Digest Condensed Bible* får vi veta följande: Att han var en skeptiker, som trodde att Gamla Testamentet är en mix av myter, legender och historia, att **den bysantinska texten till Nya Testamentet var korrupt**, att berättelsen om Noas flod är överdriven och att Jona bok är en legend.

Vidare sade Metzger så här, sidan 188: *"I själva verket är det möjligt att vi inte har tillräckligt med handskriftsbevis för att återställa den ursprungliga texten, eftersom de handskrifter som finns kanske inte ens representerar texten som fanns i de tidiga kyrkorna."* -... *"Den oroande möjligheten kvarstår att de bevis som finns för oss i dag kan i vissa fall visa sig vara inte representativa för den text som spreds i den tidiga kyrkan."* (11. Metzger)

Detta är mycket chockerande uttalanden från en man som har varit med att ta fram de förenade bibelsällskapens utgåva av den grekiska texten från 1970-talet. Ska vi lita på Metzger, så kan vi inte vara säkra på att vi har den ursprungliga texten till Nya Testamentet. Om man gör nya fynd av tidiga grekiska handskrifter, som avviker från den kyrkliga texten, kommer röster att höjas på en ny revidering av Bibelns grundtext. Ska vi kristna acceptera ett sådant förhållningssätt till Guds Ord? Absolut inte! Vi kristna ska fortsätta att hävda med bestämdhet att vi har Guds Ord som har varit i oavbruten användning under den kristna epoken. Herren har själv sagt i sitt ord följande: *Herrens tal är ett rent tal, likt silver, som rinner ned mot jorden, luttrat i degeln, renat sju gånger. Du, Herre, skall bevara dem, du skall beskydda dem för detta släkte evinnerligen.* Ps.12:7-8.

Vi kristna kan inte tro på dessa skeptiker utan måste tro att Bibeln är Guds utandade, ofelbara Ord, därför att Bibel själv säger så: *Hela Skriften är utandad av Gud och nyttig till undervisning, till tillrättvisning, till upprättelse, till fostran i rättfärdighet.* 2 Tim. 3:16.

De exempel som finns i denna artikel är inte omfattande, men är ändå exempel på tillfällen då redaktörerna inte valde text på grund av handskrifters ålder, den geografiska spridningen eller citat från kyrkofäder **utan på grund av sin motvilja mot den bysantinska texten.**

Det finns uppenbara bevis att de trodde att Nya Testamentets text har utvecklats från ett primitivt stadium med fel och motsägelser, eftersom Bibelns text från början spreds från mun till mun, enligt dessa skeptiker. Sedan menar de att kyrkan har korrumpert texten genom att förbättra och harmonisera texten. Det förklarar deras arbetsmetod att välja den text som avviker från *"den senare kyrkliga texten."* De hävdar inte att deras text är den ursprungliga texten men att den ligger närmare den ursprungliga. Idag finns en större möjlighet att kontrollera handskriftsmaterialet än tidigare. Vi inom Reformationsbibeln har tagit del av detta material. I samband med en debatt med Seth Erlandsson har vi granskat alla de bibelställen som han kallar för evangelieharmonier. Allt vackert tal om att vi nu med hjälp av en stor mängd handskriftsbevis, så kan vi säkrare fastställa den ursprungliga texten än vad man kunde tidigare, är i själva verket inte sant!

När man granskar deras val av text ser man att de har valt ut ett fåtal alexandrinska handskrifter som har det gemensamt att de avviker från den bysantinska texten. Andra alexandrinska handskrifter från samma tid som stämmer med den bysantinska texten har de ignorerat.

Vi kan konstatera att det egentligen inte handlar om en äldre och en yngre text utan två gamla textformer där man måste välja antingen den ena eller den andra. Valet av vilka handskrifter som anses vara äkta avgörs av vilka personer det är som gör urvalet. En skeptiskt textforskare, med negativ inställning till kyrkans text, gör ett val medan en troende textforskare gör ett annat val. Vi kristna som försvarar den bysantinska texten och därefter Textus Receptus, tror att texten är utandad av Gud. Den är komplett och felfri.

Vi inom Svenska Reformationsbibeln har valt att lita på textforskare som både tror att Guds ord är utandat och bevarat av Gud. Skillnaden i urval av text beror ytterst inte på handskrifters ålder, geografisk spridning eller citat från gamla kyrkofäder utan vilken syn man har på Guds ord.

Bo Hagstedt
Ordförande

André Juthe Ph. D.
Informationssekreterare

Svenska Reformationsbibelsällskapet, Mars 2017.

Källhänvisningar:

1. Bruce M. Metzger, *The Text of the New Testament. Its Transmission, Corruption and Restoration*, second edition, Oxford University Press, 1968.
2. Toralf Gilbrant, *Vad har hänt med Bibeln?*
http://www.bibel.se/objfiles/1/VadharhantmedBi_-397446755.pdf
3. J.A. Moorman, *Early Manuscripts, Church Fathers, and the Authorized Version*,
4. David Otis Fuller, *True or False*, Grand Rapids International Publ. 1975.
5. J W Burgon, *The Last Twelve Verses of the Gospel according to S. Mark*, J. Parker, 1871.
6. Kurt Aland *The Problem of Anonymity and Pseudonymity in Christian Literature of the First Two Centuries*, Journal of Theological Studies 12, 1961
7. Kurt Aland *The problem of the New Testament Canon*, A. R. Mowbray, 1962.
8. Kurt Aland *An Introduction to the Critical Editions and to the Theory and Practice of Modern Textual Criticism*, second edition, Eerdmans Publishing Company, Grand Rapids, Michigan, 1989.
9. Bruce M. Metzger. *The New Testament, Its Background, Growth, and Content*, Abingdon Press, 1965.
10. Bruce M. Metzger and Herbert May. *Introduction to The New Testament in New Oxford Annotated Bible.*, Oxford University Press, 1973.
11. Bruce M. Metzger. *Text and Interpretation: Studies in the New Testament Presented to Matthew Black*, Cambridge University Press 1979.
12. Kurt Aland *History of Christianity*, Fortress Press, 1986.
13. Matthew Black, Robert Davidson, *Constantin von Tischendorf and the Greek New Testament*, University of Glasgow Press, 1981